

Fedor Gál
a Matej
Cez ploty

Fedor Gál **a Matej** *Cez ploty*

absynt
bez/reportérov

~~absynt~~

Fedor Gál a Matej Cez ploty

Bez reportérov
Absynt 2016

Copyright © Fedor Gál, All rights reserved.

Copyright © Fero Guldán, All rights reserved.

Copyright © Absynt, All rights reserved.

Jazyková korektúra: Martina Ivanová

Dizajn, návrh obálky a sadzba: Pavlína Morháčová

Vydavateľstvo Absynt 2016

www.absynt.sk

ISBN 978-80-971823-8-0

Názory, interpretácie alebo postoje obsiahnuté v tejto publikácii reprezentujú výlučne pohľad autorov a nevyjadrujú názor vydavateľstva.

Plot: slovo, ktoré v súčasnosti dominuje na celom svete.

Prinášame Vám dialóg vedený práve dierou v plote alebo len tak pri zvedavom nazeraní cez okraj. Repliky sú spočiatku krátke, akoby boli aktéri neustále pripravení vrátiť sa späť do zákopu na svojej strane, akoby žili v obave pred guľkou alebo päsťou. Až časom a na základe trpezlivej dôvery sme schopní vidieť na druhej strane ľudí, ktorí majú rovnaké obavy, rovnakú túžbu pochopiť a vysvetliť existenciu plotu. Pozrieť sa cez plot si nevyžaduje žiadnu odvahu, len trochu zvedavosti. My zvedaví sme, lebo zvedavosť je prvou emóciou na ceste medzi päsťami k dialógu a priateľstvu.

Začiatkom septembra 2009 mi prišiel mail od mladého národného socialistu. Nasledoval dialóg.

* * * *

Dobrý deň, pán Gál,

dlho som uvažoval, čo vám mám napísať a či mám vôbec písať... Nakoniec som sa odhodlal, a to na základe toho, že by dialóg mohol prospieť obom stranám. Ako som spomenul, keď som od Vás pýtal mail, som národný socialista. Definícií je kopa a väčšina je úplne nepresných (najlepšie to určite ilustruje Slovník cudzích slov, vydaný bolševikmi, nepamätám si to presne, ale hovorí niečo zhruba v tom zmysle, že fašizmus je finálna fáza teroristického kapitalizmu), ale ja sám to „cítim“ ako nacionalizmus seknutý s neodarwinistickými teóriami, pričom nacionalizmus chápem ako NÁROD = KRV + PÔDA. Nie som aktívny v rámci AN alebo Odporu ani Pospolitosti (títo neofudáci sú úplne mimo), čiže ako jedinec nie som spoločensky nebezpečný :).

Dôvodov, prečo som s vami chcel hovoriť, bolo veľa.

Hlavným bola asi snaha o porozumenie, pretože tak ako sa vy snažíte porozumieť „nám“ naprieč dejinami (a nedarí sa vám to, aspoň z toho, čo som mal možnosť posúdiť – teda z Vašich záverov o príčinách presadenia národného socializmu), tak sa ja snažím porozumieť Židom a tiež sa mi to

neveľmi darí. Odpusťte moju roztržitosť, ale píšem to za pochodu a mám problém udržať nejaký koncept.

Tak v prvom rade Vám chcem povedať, že mi nie je ľúto židovského utrpenia viac ako utrpenia niekoho iného, čiže ma poburuje holokaust ako patent na utrpenie, a isto uznáte, že sa nájdu ľudia, ktorí ho otvorene zneužívajú na politické ciele. Celá tá prizma ohľadom európskeho židovstva (myslím hlavne tie náreky ohľadom prenasledovania v priebehu dejín a kvázibiblická judeo-kresťanská civilizácia mi prídu smiešne... ak už, tak anticko-kresťanská, čo je tiež okatý antagonizmus) má svoje medzery... úplne stačí, aby si človek rozumný položil niekoľko otázok, a už sa to rozsypáva.

Viete, ja nie som z ľudáckej rodiny, som Košičan (generácie dozadu a ako osobnú traumou môžem spomenúť dom na Hlavnej ulici, ktorý nám bolševici zobrali, a dom na Mlynskej, ktorý zbúrali) a ako uvedomelý Košičan poznám demografiu mesta pred vojnou, čiže viem, že cca 25 % obyvateľov mesta bolo pred vojnou Židov, ale tiež viem, že títo Židia tu nebývali storočia, ale drvivá väčšina z nich maximálne sto rokov¹. Veď Vy sám si musíte byť vedomý svojej identity, ktorá demonštruje jedno z najväčších klamstiev, ktorého sa Váš národ dopustil, a to, že Židia nie sú rasa, ale len náboženská skupina. Neurazte sa, ale keď som vás videl spolu s Petrom Schutzom v jeho simultánke, ako ste sa smiali, tak karikatúra zo Stürmera² by nemohla byť výstižnejšia na ilustráciu rasovej odlišnosti :). Ja som rasistom len do tej miery, že som hrdý na svoju rasu a verím, že medzi rasami existujú rozdiely, bohužiaľ, ako biely muž nemôžem povedať (nie že by si to moje hrdlo pýtalo): „biela je lepšia“, „biela je dobrá“, „biela sila“ atď. Čo je ďalšia z vecí, ktoré vo mne len posilňujú pocit ohrozenia. Chápem, že máte strach o svoju vnučku, ale ja mám strach o vlastné deti, ktoré budú vyrastať v krajine, kde menšiny sú zákonom chránené a existuje dvojité meter³.

Znova som akosi odbočil.

Písal sa rok 2000, ja som mal 15 rokov a každý štvrtok som si kupoval Domino fórum (ktoré som miloval), navštevoval som prestížnu školu a bol som sympatizantom DS (nie dělnickej) a neskôr OKS (aj voličom... už len kvôli tomu by sme si mohli potykať), za ktoré som vášnivo diskutoval a lobo- val, kde sa dalo. Ako sám viete, vaša marginálna ministrana má schopnosť spájať ľudí, ktorí sa vyznačujú určitým duchovným rytierstvom. Gymnázium som nedokončil kvôli nenaplneným láskam, spupnosti (čo je asi najcharakteristickejší rys mojej osobnosti, ale k tomu sa ešte dostanem), hazardu... proste vášňam všetkého druhu. Vyhodili ma v predvečer dokončenia. Ostal som verný „vášmu humanizmu“ (škatuľky sú len barličkami na utriedenie si myšlienok, tak ma nechytajte za slovíčka) aj naďalej a zažil som časom aj prvý ročník .týždňa. Bez vzdelania a ako čierna ovca rodiny som bol nútený emigrovať, teda skôr odísť gatarbajťčiť do Londýna. A tam sa začali zaujímavé paralely medzi mojím a Hitlerovým životom. Ak by som nehrdlačil po skladoch a fabrikách, nikdy by som „týždeň“ nepustil cez palubu a nestal sa národným socialistom. Alebo možno aj hej...

Neviem to s určitosťou, ale myslím, že väčšina neduhov spoločnosti je naším spoločným trápením. Snáď ako najvýraznejší by som vypichol odmietanie uverenia alebo ako to nazvať (vy ako vzdelaný muž máte iste výstižnejšie slová). Ako je možné, že štvrtina Američanov neverí na Usámu bin Ládina a dosť ľudí (sprostredkujte moje ironické poďakovanie pánu Šebejovi) spochybňuje holokaust? Samozrejme, že sa ponúka vysvetlenie, že dotyční ľudia sú retardovaní, ale asi také jednoduché to nebude. Ja nepatrím k priaznivcom konšpiračných teórií (veď dobre vieme, že poverčivosť zabíja :)), ale uzákoniť počet obetí na 6 000 000 je do neba volajúca drzosť⁴ už s ohľadom na to, že celý endlosung bol extra

prísne tajný projekt a Nemci zahladili stopy (a že vedeli byť dôkladní, Germáni jedni árijskí), plus existujú jasné kontroverzie ohľadom Osvienčimu (4,5 miliónov zmenených na 1,5..., Rusmi zrekonštruované plynové komory a podobne). Ak poviem, že v Dachau boli plynové komory, tak sa mylím, ale neporušujem zákon (a veľa ľudí mi zatlieska, ak to vhodne zaobalím), ale ak poviem, že židovských obetí bolo menej alebo že plánované vyvražďovanie usmrtilo menej ľudí ako choroby, tak to má nábeh na basu. Chápete, čo tým myslím? Dokážete sa odosobniť od svojich rodičov?

Čo je to za spoločnosť, ktorá je stavaná na takýchto krehkých pilieroch?

Už som vyčerpaný... nie som žiadny grafoman, ale jednu vec si neodpustím: ako vás preboha napadlo strkať sa na verejnosť v rámci 1989 a neskôr, veď Slováci sú na Židov ako besní psi a nielen z iracionálnych dôvodov (zbožňujem stereotypy :)).

S úctou,

Matej

P. S. Rád by som vedel, a máte moje slovo, že sa to nedostane von (aj tak, kto by mi veril), či ste v rámci svojho meditovania užívali aj drogy a hlavne LSD a či vás to oslovilo.

A ešte, aby som nezabudol, ak už neviete, čo so svojím židovským zlatom, čo schovávate v pivnici... Neboli by ste taký láskavý a nesponzorovali by ste dokončenie môjho štúdia až do konca vysokej školy + nejaký preddavok na pokrytie akútnej núdze (nemám na nájom). Je to drzá požiadavka, ale z titulu mojej vykorenenosti (prakticky sirota) máme niečo spoločné. Rád vás pozvem na pivo.

* * * *

Dobrý deň, Matej,

niet pochýb, že moji aj Vaši predkovia boli Slováci. Akurát tých mojich takmer úplne vyvraždili. V Sachsenhausene, v Osvienčime, v Terezíne, v Soribore, v Treblinke... aby som vymenoval aspoň tie miesta, o ktorých viem, že tam umierali. Mám považovať za dostatočný dôvod to, že keď sa usmievali, pripomínali komusi karikatúru zo Stürmera?

Chcem Vás uistiť, Matej, že som sa v 80. rokoch nevystrkoval na verejnosť, aby ma bolo vidieť. A dodnes považujem akékoľvek utrpenie za svoj problém.

Najradšej meditujem pri suchom červenom. Mám ho ešte asi desať fliaš v pivnici. Na štúdium by Vám to asi nestačilo. Z drog som závislý výhradne od nikotínu. Fajčím od základnej školy. Postupne to boli Detvy, Bystrice, Lipy, Globusky, Sparty, Marl-bora... dnes sú to ľahké Davidoffky. Dost' mi tento návyk vadí, ale už sa ho asi nezbavím.

F. G.

* * * *

Pekný zvyšok dňa, Fedor, predpokladám, že o osude svojej rodiny a spolu s ním aj o osude ostatných európskych Židov ste rozmýšľali tony hodín. Naozaj ste presvedčení, že hlavnou motiváciou v procese ich likvidácie bola pudová nenávisť založená na rase? Nik nie je bez viny a žiadna akcia neostane bez reakcie – odpustite, prosím, klišé, ale asi také jednoduché to nebude. Rád by som sa vyhol trápnemu antisemitizmu, ale sám dobre viete, koľko Židov bolo pred vojnou na Slovensku a koľko toho

vlastnili (4 % obyvateľov 39 % hospodárstva⁵). Je mi jasné, že pre vás to je indikátor šikovnosti, ale pre mňa ako Slováka je to indikátor vykorisťovania. Ja dobre viem, že dnes to je podobné, ale v dobe národných štátov (a duplom, ak ide o mladý národný štát) to bol problém, ktorý uznávali aj sami Židia. Nič z toho nedokáže ospravedlniť násilie, ale vedzte, že konečné riešenie sa začalo v roku 1942, keď bola na stole požiadavka bezpodmienečnej kapitulácie a nemecký zámer dať vám domovinu na Madagaskare bol dosť štedrý⁶.

Ten Stürmer bol asi netaktný vtip, ale môže vás hriať pri srdci, že šéfredaktor odvisol (rád Vám posuniem jeho posledné slová, ak máte záujem).

Davidoffky mi nechutia, ak mám možnosť, tak preferujem tabak z Virgínie, ale on daily basis fajčím červené Marlora a červené suché... mám rád ťažké vína, burgundské a pod. Tá zemitá pachuť ma vždy dostane.

Ak ste nemali LSD, aspoň ste o tom čítali? Závislosť neexistuje a vraj otvára obzory.

Utekám, dovidenia.

* * * *

Neviem, Matej, ako bol rozdelený majetok na Slovensku pred vojnou. Viem však celkom isto, že zabiť suseda kvôli majetku je lúpežná vražda. Moja mama, keď sa vrátila z Terezína, našla prázdny byt. Jej sestra, ktorá prežila Osvienčim, šla poprosiť susedov, či by nevrátili aspoň posteľ. Čiže skôr ako púdovali nenávisť hamižnosť. A to už ani nehovorím o tom, že považovali Slovensko za svoju domovinu až do chvíle, keď boli susedmi a oficiálnou politikou vyvedení z omylu. Dnes vyvážzame z omylu 11 % spoluobčanov maďarskej národnosti.

Ad. červené: Spolupracujem momentálne s Martinom Hanzlíčkom (robíme pre www.tyzden.sk sériu videí o Novembri 89) a ten je z Mikulova. Nosí mi odtiaľ skvelý Cabernet Sauvignon. Ja

si príležitostne kupujem izraelské z Golanských výšin. Cítim v ňom slnko. Že by nejaký historický resentment?

O LSD som čítal pomerne dosť. Mám rád experimentujúcich hlbinných psychológov a alternatívne spirituality. Keby som sa ešte raz narodil, budem buddhista.

Pekný večer.

F.

* * * *

Dobrý deň,
chápem, že je nesmierne ťažké sa odosobniť od niečoho takého osobného, ale naozaj ste nikdy nebrali do úvahy tieto širšie súvislosti? Museli ste si predsa položiť otázku (veď ste nejaký ten intelektuál), odkiaľ sa berie antisemitizmus, a predpokladám, že ste došli aj ďalej ako po závisť, hamižnosť a podobne.

Čo sa týka Maďarov na Slovensku, tak znovu spomeniem, že som Košičan, čiže s hejslovákom z Kysúc sa nezhodnem, a babka je Maďarka, a keď už zachádzam ku koreňom, tak môj prapradedo bol prvorodený syn grófa, ktorý sa splantal s krčmárovou dcérou menom Rothova, hehe. Verím tomu, že by spoločnosti neuškodilo, ak by sa občania kategorizovali na spôsob rímskeho republikánstva, ale nezdá sa mi, že by Maďari mali obavy, čo s nimi bude, veď denné spolužitie funguje normálne. Zaujímavé, že máte starosť o Maďarov, pretože po Poliakoch a Rakúšanoch ich pokladám za najväčších antisemitov. A pripadá mi to ako marginálny problém v porovnaní s tým, že Európa stratila zaslúžené veľmocenské postavenie po prehratej vojne, naša homogenita je narušovaná prisťahovalcami a kultúra ustupuje civilizácii bez boja a denne. To trá-

pi mňa a určite nielen mňa a nejaké mutlikulti oblbováky nezozerie každý...

Víno z Golanských: nemalo by to správne byť sýrske víno? :) Nebol som na Blízkom východe a pravdupovediac moje cestovateľské aspirácie smerujú inam (trebárs taký wagnerovský festival alebo Normandia), ale keď som bol mladší, zbožňoval som Jozefa Flavia a aj jeho dramtizácie od Feuchtwangera a krajina bola očarujúca, čiže to slnko vo fľaši vám verím. Aby sme si boli na čistom, tak vojenské úspechy Izraela mi imponujú a aj politika NÁRODA KRVI A PÔDY, ale nechápem to, že väčšina európskych Židov sú liberáli, ba priam anarchisti a tí v Izraeli, aspoň čo som vybadal z oficiálnej politiky, sú úplne inde. Myslíte, že sa riešenie dvoch štátov uskutoční počas Vášho života?

Viem, že otázku, prečo ste bolševikov nepovešali, ste zodpovedali miliónkrát, ale čo si myslíte o Karlovi Krylovi (rebel-ský pesničkár z čias komunizmu – poznámka F. G.)? Prečo nedostal nejaký post? Poznali ste ho?

* * * *

Ale no, odosobňujem sa, kam až to ide. Antisemitizmus sa berie v ľudských srdciach, dušiach a mysliach z mnohých zdrojov – z mýtov o židovskej vine za smrť Kristovu, z nepriateľstva ku každej inakosti, z pudovej závidi, z toho, že ublížiť slabému je „ľahšie“ ako sa postaviť silnému, z princípu a potreby „obetného baránka“ a tak ďalej. V Indii či na Srí Lanke som antisemitizmus nepostrehol. Majú tam však iných inakších, na ktorých si vylievajú svoje pudy, hrabivosť a podobne. Všade som však stretával ľudí, s ktorými by som sa vedel priateľiť okamžite (čo sa aj často stávalo a stáva), a takých, ktorí by mi zakrútili krkom. Zväčša skôr v ilúzii o obsahu mojej peňaženky, ako z nechuti k môjmu nosu.

Čo sa týka Maďarov na Slovensku, spomenul som ich preto, že na Slovensku sú veľkou menšinou, na rozdiel od Poliakov a Rakúšanov. A znepokojuje ma, ako sa s touto kartou politickej elity zahrávajú. Pripúšťam tiež, že ma viac zaujímajú problémy „tu a teraz“ ako problémy kdesi mimo môj dosah. Na veľmocenské postavenie Európy mám vskutku malý vplyv a osobne si myslím, že ho máme také, aké si zaslúžime. Akurát neviem o tom, že sme prehrali vojnu. Sila kultúry sa meria jej schopnosťou prežiť konfrontáciu s inou kultúrou. A teraz hovorím o konfrontácii kultúr, ktorá naozaj nemá nič spoločné s kanónmi.

Víno z Golanských je víno z Golanských, rovnako ako malokarpatské je malokarpatské.

Vojenské úspechy Izraela vnímam ako úspechy v boji o prežitie. Zdá sa mi, že vzniku Palestínskeho štátu sa dožijem, akurát sa obávam, že sa nedožijem priateľského spoluzitia Palestíny a Izraela.

S Karolom Krylom som sa stretol raz. Veľký sympaťák. Zrejme bol dosť sklamaný tým, ako pomaly a akým spôsobom sa veci vyvíjali po Novembri 89. V tom však nebol sám. Osobne si myslím, že človek má právo čosi očakávať od seba. Nárokovať si, aby sa druhí správali podľa jeho predstáv, je už prvý krok k fanatizmu.

F.

* * * *

Dobrý deň, pán Gál,
ľutujem, že som nemal možnosť odpísať, ale, ako isto chápete, zápas o európsku kultúru a prežitie bielej rasy mi občas narušuje osobný život, nie že by som bol argumentačne vyčerpaný, len sa mi nezdá, že by naša diskusia bola veľmi kreatívna (teda až na to víno a cigarety).

Rád by som Vám posunul do pozornosti tento blog: nassmer.blogspot.com. Teším sa na váš názor, či toto je ešte podnetné badanie alebo nebezpečný revizionizmus. A ešte deliandiver.org, čo je síce, čo sa týka filozofie, lightka, ale dnes už to málokto berie seriózne... však?

Prajem pekný deň,
Matej

* * * *

Kreatívny dialóg nám zatiaľ fakt nehrozí. Na blogy, ktoré mi odporúčate, sa pozriem, keď bude chvíľa času. V noci som sa vrátil z Berlína a Lipska, kde som diskutoval o našom filme Krátka dlhá cesta, a čaká ma dosť veľký pohon pri dokončovaní filmu Dobré ráno, Slovensko.

F.

* * * *

Pán Gál,
veď vy ste boli v Košiciach v Tabačke⁷ pred pár mesiacmi :). No, som tam šiel, lebo som sa na Vás tešil – teda hlavne na konfrontáciu (slovnú), ale podľa vtedy aktuálnych informácií tam mal byť len váš film a diskusia, pričom s vašou účasťou sa už ani nepočítalo, tak som sa zdvihol a šiel preč. A čuduj sa svete, dnes som sa stretol s kamarátom a ten mi povedal, že ste predsa dorazili. No škoda: mal som pripravené nejaké citáty z Krylových piesní po roku 1989 (Timur a jeho banda, Čarnogurského tanky a pod.) a hrozne som vás chcel za prítomnosti kapely hrajúcej Kryla konfrontovať. Inak dosť drzé od Vás, nemyslíte? Aj góji majú pamäť.

Inak som rozmýšľal o tom, čo ste povedali o buddhizme (zároveň som čítal knihu rozhovorov západných vedcov

a dalajlámu – spravil na mňa dojem intelektuálneho mrzáka), a fakt to má budúcnosť – veď sa do toho dá napchať úplne všetko :). Snáď to pomôže pri profilovaní ukradnutej identity (liberalizmu, konzumu a holokaustu už okato dochádza dych) tomuto ťažko skúšanému kontinentu.

Matej

P. S. Čítal som knihu židovských vtipov (nie vtipov o Židoch) a bolo to hrozne rozkošné.

* * * *

Áno, bol som 17. (či 16.?) novembra v Košiciach. Mal som tam hneď tri diskusie a dve projekcie nášho filmu. Všimol som si, že jeden pán Tabačku nahral na video a pustil na YouTube. Čiže pokojne svoju konfrontačnú náturu môžete uplatniť aj s odstupom času. Nejaké fórum sa už nájde. Akurát nerozumiem, akú drzosť máte na mysli. Tuším už je čas, aby som sa aj ja nasral.
F.

* * * *

Nechcem Vás rozčuľovať, pokiaľ ma nepoznáte – proste sa mi nepáči predstava, že sa pridávam k nasieracím anony-mom, ale máte na to plné právo, pokiaľ sa tak rozhodnete. Drzosťou som mal na mysli... využívať odkaz Karla Kryla⁸ ako pozadie na vlastnú sebaaprezentáciu (resp. prezentáciu svojich pohľadov a názorov), keď je faktom, že Kryl mal triezvy pohľad aj po roku 1989 – nefandil vám (Timur a jeho banda, Čarnoguského tanky, *Demokracie*, kniha rozhovorov *Pŕlkacíř...*). Dost rozporov, nemyslíte?

Matej

Nechápem našu výmenu mailov, Matej, zatiaľ ako nasieráciu. Akurát sa mi zdá, že obaja píšeme z trochu iných vesmírov. Napríklad:

Do Košíc sa mi fakt nechcelo, ale napokon som pristal. Nie na seba prezentáciu, ale na prezentáciu filmu „Dobré ráno, Slovensko“. Robili sme ho sedem mesiacov a bola to naozaj fuška. Obehali sme skoro celé Slovensko a hovorili s desiatkami ľudí. Je to prezentácia udalostí, ktorá je podľa mňa úplne zásadná v novodobých dejinách tejto krajiny. To, že tam bude hrať nejaká kapela, som nevedel. Že to bola práve táto kapela, bolo celkom fajn. Mám Kryla rád. To, že November 89 viedol k udalostiam, ktoré nepripomínajú prechádzku ružovou záhradou, je vec občanov Slovenska. Áno, pád komunizmu mnohí zneužili. Pokiaľ ide o mňa, bol som a zostal som kritický. Napokon, to, že dnes žijem v Čechách, je dôsledok. Inicioval som prvé odvolanie Vladimíra Mečiara v časoch, keď to bol miláčik 85 percent mojich krajanov.⁹

To, že na Vás dalajláma spravil dojem intelektuálneho mrzáka, je svedectvo Vašej intelektuálnej zrelosti. Tibetský buddhizmus je prastarý a techniky ovládania mysle a fyziologických procesov, ktoré vyvinuli, sú inšpiráciou špičkových expertov z oblasti kognitívnych vied. Dôkazov je neúrekom a vygooglovať si ich môžete za pár minút.

A napokon, komunikujete s človekom z mäsa a kostí. Mám svoje meno, tvar, osud, názory, hodnoty, postoje... a hovorím otvorene. Vy sa ukrývate za anonym. Zbabelosť?

Pekný víkend.

F. G.

Dva rozdielne vesmíry... prípadne dimenzie (jeden chodí nakupovať do Tesca a druhý do Lidlu :) Máte pravdu, vy ste židovský intelektuál (nulový pejoratívny nádych), ktorý, ako sa javí, nemá žiadne iné názory ako z päťhviezdičkovej učebnice etiky a ťažko sa zmôže na iný názor ako celý humanistický svet (a ešte mám podozrenie, že nechápete iróniu). A ja som chlapík, ktorý reflektuje samého seba a všetko okolo vtipom a filozofuje kladivom (to vyzerá na viac ako latentnú schízu).

K odseku prvému fakt nemám čo povedať... aj keby to bola svätá pravda, nič to nemení na tom, že revolúcia zničila hrozné množstvo ľudí (ako snáď skoro vždy – ale je to ich problém). Ja len, že ten Kryl v kontexte vášho filmu... ani neviem. Príde mi to skoro, ako keby aj po smrti musel spievať hymnu s Gottom – zasa. Ja vám neberiem charakter, ak by som si len na chvíľku myslel, že ste oportunista, tak by som vám nepísal.

Dalajláma:

Buddhistické techniky podľa mňa nijako nesúvisia s intelektom, je to tradícia. Nie sú výsledkom jeho myslenia. A v tej knihe, kde sa s ním bavia práve kognitívni vedci, má pán dalajláma otázky typu: Má améba mozog? Duša je v mozgu alebo v srdci?

Proste tradícia veľmi pokrívavala v konfrontácii s vedou.

A googliť dôkazy :) – snažím sa strážiť si zdroje, lebo skončím tak, že budem citovať Morchedaja Kapustu :).

Kurňa, ja mám tiež mäso, kosti a tak ďalej, len si chcem uchovať súkromie – čo ak sa pustím do dlhého pochodu inštitúciami ako (niekedy) slušní národní socialisti a nejaká ADL mi zakrúti krkom.

Matej

P. S. Rád by som v skratke poznal Váš názor na Imre Kertésza.

P. S. 2 Ešte jednu vec nechápem: ak ide o malé cigánske dievčatko,¹⁰ tak ste schopný napnúť všetky sily (liať peniaze do extrémistov à la Ondrej Čakl), ale pokiaľ ide o ľudí, čo sa nedokážu vyrovnáť so spoločenskými zmenami, tak je to ich problém, že sa s tým nevedia vyrovnáť, a to isté, pokiaľ ide o umierajúcu kultúru, tam takisto necháte vyhrať silnejšieho – pohodlnejšieho. Ak by mal Napoleon počítačové hry a hamburgery, tak doteraz šúpe zemiaky na Korzike :).

* * * *

Nuž, Matej, ja chodím nakupovať do malých obchodíkov už roky. Poznajú ma tam predavačky, vždy si trochu pohovoríme. Mám to takto rád. A fakt neviem, čo je celý humanistický svet. Iróniu chápem, ale sú rozhovory, kde som v strehu. Humor a irónia sú však naozaj slabou stránkou mojich verejných vystúpení. Viem, že to je chyba, ale čo už.

Revolúcia z roku 1989 má, samozrejme, svoje obeť. Uznajte však, že akékoľvek porovnanie s predchádzajúcimi revolúciami (národnosocialistickou, komunistickou) kríva na všetky nohy.

Kryl je človek podobného razenia, akými sú Hutka, Třešňák, Jirous, Karásek, Ivan Hoffman a mnohí ďalší. Jeho žánrom bol protest. A protestovať je a bude vždy proti čomu. Akurát Hutka, Třešňák, Karásek... sa už vrátili z nútenej emigrácie a protestujú doma.

Dalajláma je misionár tibetského buddhizmu. Chcieť, aby menil kánon, je podobné ako chcieť, aby rabíni menili Tóru, kresťanskí myslitelia odkaz Ježiša, guruovia z hinduistických

ašramov Védy a tak ďalej. Rôzne vedy a rôzne duchovné cesty existujú vedľa seba. Pokojne Vám môžem poslať mená skvelých vedcov, ktorí boli zakotvení do rozmanitých duchovných náuk a pritom pracovali na spoločnej téme. Hovorili sme však o kognitívnych vedách. Odborníci fakt žasnú, čo dokážu buddhistickí mnísi so svojím telom a svojou myslou.

Verte mi, Matej, že do Ondreja Cakla som nelial žiadne peniaze. A to sa poznáme už fakt veľa rokov. Natáľkiným rodičom som však kúpil práčku rád. To preto, že z tých desiatok plyšákov, čo jej poslali ľudia, bol fakt malý úžitok. Matej, preboha, prečo si o mne myslíte, že mám záujem a je v mojej moci nechať nejakú kultúru umierať. A prečo si myslíte, že je mi ľahostajné ľudské trápenie?

S Imre Kertészom ste ma zaskočili. Poctivo som sa snažil čítať všetko, čo u nás vyšlo, ale nejako bez účinku. Asi som čítal nepozorne, možno som jednoducho prepásol obdobie, keď som mal túto literatúru čítať. To Sándor Márai ma dostal na prvý pokus.

Fedor

* * * *

Dobrý večer,

Váš mail mi vykúzlil úsmev na perách hneď na niekoľkých miestach a neviem, do akej miery to bolo zámerné, ale predsa to až také zlé s Vaším zmyslom pre humor nebude :). Chvíľku mi pripadáte ako malomeštiak (à la Adrian Mole) a vzápätí si tak pripadáam sám.

K Vaším verejným vystúpeniam: mal som možnosť vidieť to z Tabačky na Vaše odporúčanie a potom ešte zopár, ale najviac mi utkvelo to z minulej Pohody. Na tej Pohode bolo vidno na jednej strane bazén publika a na druhej strane evidentnú bariéru... neviem, či medzigeneračnú alebo

čo to bolo, ale bolo to priam smutné. Ale vzhľadom na fakt, že sa väčšinou vyjadrujete k vážnym témam, tam ten humor ani nejako extra nechýba... aj keď. Ja len, že takto obiehate Európu so samými smutnými témami, ktoré masy nezaujímajú... nezdá sa vám to krylovské? Nelepia sa na vás rôzni mrzáci na duchu (teda okrem mňa)?

Z tých protestsongárov, čo ste vymenovali, nikto nebol taký tvrdohlavý a radikálny ako Kryl, ak by boli, tak by ich tiež jeblo a Hutka by nemal čas kolektivizovať moravské ľudovky atď. :).

Váš vysvetľujúci odsek o dalajlámovi beriem... keď to zo všeobecníme, tak každý je otrokom tradície – teda okrem vykorenených šťastlivcov :).

Ja len, že jeho niektoré otázky boli fakt naivné – už som tú knihu vrátil, ale viem zistiť jej meno, ak budete trvať na zdroji.

Aj ja súhlasím s tým, že buddhizmu patrí budúcnosť, len tú osobu odmietam pokladať za niečo extra super. Osobne si meditáciu ani neviem predstaviť... Raz som mal LSD, to sa počíta? Predpokladám, že to bude vekom – nedokážem myslieť na nič.

A revolúcia vám vyšla, čo sa týka konfliktnosti, na jednotku, to Vám neberiem a raz to aj nevďačný slovenský národ ocení (pravdepodobne po vašej smrti, ako je zvykom :)), ale nemôžete sa čudovať, že si národ (odporne sprofanované slovo a zároveň také krásne) stotožní prepád životnej úrovne a ostatné problémy s Vami.

Nemám čas to dopísať, ale ak to nepošlem aspoň takto, tak to budem znova všetko prepisovať. Prečo si tie rukopisy Kafka nechával, keď nechcel, aby vyšli...

Salute, ak si otvoríte fľašu :). Inak pekný večer prajem.